

poradnik aptekarSKI

listopad
2007 #9 (17)

OGÓLNOPOLSKI MAGAZYN BRANŻY FARMACEUTYCZNEJ

APTEKARSKIE legislacje str. 6

CZY LEKI PRZECIWBÓLOWE
są bezpieczne?

ZAKAŻENIA
układu moczowego

DZIEDZICZENIE w świetle
przepisów prawa spadkowego

APTEKA

DZIEDZICZENIE w świetle przepisów prawa spadkowego

Okiem prawnika

Niejednemu z nas zdarzyło się otrzymać w spadku bardziej lub mniej wartościowe ruchomości czy nieruchomości. Warto poznać bliżej zagadnienia dotyczące dziedziczenia zarówno ustawowego, jak i testamentowego, aby uniknąć ewentualnych problemów związanych z przyjmowaniem spadku lub też, aby spadku w ogóle nie przyjmować, gdyby niósł on za sobą ryzyko np. spłaty długów za zmarłego spadkodawcę.

Samo pojęcie dziedziczenia nie jest nam chyba obce, oznacza dokładnie przejście majątku zmarłej osoby fizycznej (spadkodawcy) na jedną lub kilka osób fizycznych lub prawnych (spadkobierców). Dziedzicząc majątek po spadkodawcy nabywamy wszelkie prawa i obowiązki wchodzące w skład spadku, ale także uzasadnione prawnie nadzieje na nabycie prawa, zwane ekspektatywą. A więc np. w skład spadku wejdzie ekspektatywa odrębnej własności lokalu, jeżeli spadkodawca zmarł po zawarciu ważnej umowy, ale jeszcze przed dokonaniem wpisu do księgi wieczystej. Kodeks cywilny wyróżnia dwa rodzaje dziedziczenia – dziedziczenie ustawowe i testamentowe.

Nabycie spadku na mocy ustawy nastąpi, gdy:

1. osoba zmarła nie sporządziła testamentu - najczęściej mamy do czynienia właśnie z taką sytuacją, chociaż w ostatnich latach ulegają zmianie proporcje pomiędzy dziedziczeniem ustawowym i testamentowym na korzyść dziedziczenia opartego na testamencie,
2. testament okazał się nieważny,
3. żadna z osób, które zostały wskazane w testamencie nie chce lub nie może dziedziczyć,
4. spadkobierca został uznany za niegodnego.

5. spadkobierca, któremu spadek przypadł na podstawie testamentu, odrzuca spadek, a są inni spadkobiercy ustawowi,

6. spadkobierca testamentowy zmarł przed spadkodawcą, a pozostają inni spadkobiercy - to sformułowanie dokładnie oznacza, że data wskazana w akcie zgonu spadkobiercy musi być wcześniejsza, choćby o kilka godzin od daty śmierci spadkodawcy, podobnie nie może dziedziczyć osoba, która zmarła jednocześnie ze spadkodawcą

Nie może nabyć spadku:

1. osoba fizyczna, która w chwili śmierci spadkodawcy jeszcze się nie urodziła - kodeks cywilny czyni wyjątek jedynie dla dziecka poczętego w chwili otwarcia spadku, ale jednocześnie stawia warunek, że dziecko to może być spadkobiercą, jeżeli urodzi się żywe.
2. osoba prawna, która nie istnieje w chwili otwarcia spadku.

Natomiast nabycie spadku na podstawie testamentu następuje na rzecz konkretnej osoby, gdy osoba ta wskazana została w testamencie, a dokument ten nie został uznany przez sąd za nieważny.

Ustawodawca wskazał, że otwarcie spadku następuje z chwilą śmierci spadkodawcy, natomiast nabycie spadku z chwilą otwarcia spadku. Tak więc chwila śmierci

spadkodawcy przesądza o składzie majątku spadkowego, natomiast z momentem otwarcia spadku ustalony zostaje krąg spadkobierców.

Należy zwrócić uwagę, że bardzo często w języku potocznym używane są pojęcia takie jak wydziedziczenie czy zrzeczenie się spadku, choć de facto są one nieprawidłowo rozumiane. Zazwyczaj osoby posługujące się pojęciem wydziedziczenia mają na myśli pozbawienie kogoś prawa do spadku, natomiast

w rzeczywistości pojęcie to oznacza pozbawienie osoby uprawnionej prawa do zachowku poprzez odpowiedni zapis w testamentie. Zachówek jest ustawowym zabezpieczeniem interesów osób najbliższych spadkodawcy w sytuacji, gdy spadkodawca zapisał w testamencie cały spadek zupełnie innej osobie tj. spoza kręgu najbliższych krewnych. Natomiast pojęcie zrzeczenia się spadku w istocie jest albo aktem notarialnym o zrzeczeniu się dziedziczenia pomiędzy przyszłym spadkodawcą a spadkobiercą ustawowym, albo też oświadczeniem o odrzuceniu spadku, które może złożyć spadkobierca - wówczas traci on zdolność dziedziczenia i jest traktowany tak jakby nie dożył otwarcia spadku. Liczne rozbieżności w rozumieniu różnych pojęć prawa spadkowego, bądź też używanie niewłaściwych pojęć są wynikiem bardzo skomplikowanej materii obowiązującego w naszym kraju prawa spadkowego.

Innym istotnym zagadnieniem jest pojęcie niegodności dziedziczenia. Każdy, kto ma w tym interes, może domagać się przed sądem uznania spadkobiercy za niegodnego dziedziczenia w sytuacjach, gdy tenże dopuścił się ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy.

chwila śmierci spadkodawcy przesądza o składzie majątku spadkowego, natomiast z momentem otwarcia spadku ustalony zostaje krąg spadkobierców

Wówczas, gdy sąd stwierdzi wystąpienie którejś z przesłanek przewidzianych w art. 928 § 1 k.c. tj. podstępnego lub z użyciem groźby nakłonienia spadkodawcy do sporządzenia lub odwołania testamentu, umyślnego ukrycia, zniszczenia, przerobienia lub podrobienia testamentu spadkodawcy lub skorzystania z testamentu podrobionego lub przerobionego przez inną osobę - spadkobiercę uznaje za niegodnego dziedziczenia, co powoduje wyłączenie spadkodawcy od dziedziczenia tak jakby nie dożył on otwarcia spadku.

Warto dodać, że zgodnie z art. 930 kodeksu cywilnego spadkobierca nie może być uznany za niegodnego, jeżeli spadkodawca, jeszcze przed śmiercią, mu przebaczył – czyli akt przebaczenia powoduje, że spadkobierca, choć był niegodny, nie zostaje odsunięty od dziedziczenia. Co ciekawe, ustawa nie precyzuje, w jakiej formie ma zostać dokonane przebaczenie, tak więc obecnie może to być dowolna forma.

Na koniec należy stwierdzić, że niezajomość podstawowych pojęć i zagadnień z zakresu prawa spadkowego wywołuje często niepotrzebne nieporozumienia i konflikty w gronie najbliższej rodziny, która dziedziczy po zmarłym.

adwokat Sebastian Kamiński
www.naszprawnik.pl

for: PhotoBank